

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék

Favizsgáló és faápoló szakmérnök szakirányú továbbképzési szak

Tóth Barnabás

A telepítési sűrűség és a lombkorona-borítottság

összefüggései a városi fáknál

Szaktervezésemben a városi terek fás állományainak értékelésével, a lombkorona-borítottság, illetve a lombkorona-vetület vizsgálatával rávilágíthatok olyan telepítési problémákra, mely gazdasági, ökoszisztéma szolgáltatás szempontjából sem előnyösek. Célom az egyes taxonok ideális telepítési távolságainak finomítása, amely végső soron a lombkorona nyújtotta klimatikus, ökológiai, esztétikai (és gazdasági) hatásokat maximalizálhatja. Emellett egy olyan tervezési segédlet elkészítése, mely taxonómiai, illetve habitus szintű vizsgálatokra támaszkodva, telepítési standardokat, iránymutatókat fogalmaz meg, melyek segítségével a jövőben már meghatározhatók az optimális egyedszámok, kialakíthatók az ideális telepítési távolságok.

Kutatásom során 2023-2024-ben a Móricz Zsigmond körtér, a Szent Gellért tér, a Fővám tér, a Podmaniczky Frigyes tér és a Széll Kálmán tér faállományát vizsgáltam. A vizsgálati helyszíneken közös, hogy az elmúlt 15 évben jelentős átalakításon estek át, így növényállományukban még jelentős változások várhatók. A lombkorona-borítottság, a lombkoronák részletes megfigyelése, illetve a telepítési távolságok vizsgálata három különböző stádiumban történt, a szabadteret megújítását követően, a 2023-2024. évi állapotban, és előrevetítve a fák kifejlett állapotában. A szabadtereken álló fákkal és a hozzájuk kapcsolódó útmenti fasorokkal együtt 349 fatermetű egyedet vizsgáltam.

A telepítési távolságok esetében a legmagasabb átlagos értékkel a Fővám tér (6m), míg a legalacsonyabbal a Széll Kálmán tér (4,7m) rendelkezik, míg a lombkoronák méretét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy átlagosan a Fővám tér fái a legterebélyesebbek, a Szent Gellért tér fái pedig a legkisebb koronájúak. Ezek az értékek a fák kifejlett kori méreteiket tekintve nagymértékben megváltoznak. A legnagyobb koronaátmerővel rendelkező fák a Móricz Zsigmond körtéren, illetve a Széll Kálmán téren lesznek. A Szent Gellért téren lévő fák kifejletten 7,5m átmérőjű koronát növesztenek, mely a vizsgált tereket tekintve a legalacsonyabb.

A 2024-2024. évi lombkorona-borítottság átlag értékek során a fővárosi terek esetében napjainkban 18%, míg kifejlett korban 44%-ra tehető. Jelenleg leginkább borított tér a Podmaniczky tér (29%), mely a jövőben akár 78%-os teljes korona-borítottságot is elérhet. A legkisebb értékkel a Széll Kálmán tér jellemezhető, ahol kifejlett állapotban ugyancsak alacsony marad a lomb-borítottsági arány, ahogy a Szent Gellért téren is hasonló érték várható. A lombkoronák részletes borítottsági vizsgálata során a Szent Gellért téren mértem a legnagyobb arányú nyílt, szabad lombfelületeket (96%), míg a Széll Kálmán téren a legalacsonyabb a hasznos lombfelületek mértéke, 76%. A vizsgált terek közül a Szent Gellért téren a legalacsonyabb a részben átfedő vagy jelentősen lombarány, míg a Széll Kálmán téren mértem a legkedvezőtlenebb értékeket. A taxonok kifejlett méreteinek elérésekor a vizsgált szabadtereken 32% részben átfedő és 29% jelentősen átfedő lombfelület feltételezhető. Ezen két kategória középértéke szerint a jövőben a Podmaniczky és Széll Kálmán tér faállományának koronái fognak a legjelentősebb százalékban átfedni, míg a legjobb eredményeket a Fővám tér fásszárú egyedeinél mérhetjük majd.